

Наталія Черняєва,
учитель зарубіжної літератури,
учитель вищої категорії,
учитель-методист

Наталія Андріяш,
учитель трудового навчання,
учитель вищої категорії,
учитель-методист,
ліцей № 136 Дніпровського району
м. Києва

Учитель — замовник стартапу, а учні — креативна команда, що втілює ідею в життя Метод проєктів у контексті міжпредметної інтеграції

УДК 373.5.091.313:82.0

<https://doi.org/10.33989/3083-6387.2025.4.340482>

Як ефективно мотивувати учнів до активної участі на уроках та створити атмосферу захоплення навчанням? Які педагогічні прийоми сприятимуть глибокому засвоєнню знань, розвитку навичок критичного мислення, вміння працювати з різними джерелами інформації, аналізувати, систематизувати та презентувати здобуту інформацію? Як навчити школярів працювати в команді, планувати власну діяльність і об'єктивно оцінювати результати своєї роботи?

Звичайно, вчитель використовує проєктний метод навчання. Минулого навчального року до мене звернулися учні 10 класу з проханням замовити цифрові матеріали (ігри, творчі завдання, роздаткові матеріали). Отже, я була замовником майбутнього продукту навчального проєкту з технологій (вчитель Н. М. Андріяш).

Що запропонувати учням? Завдання, які надихають: не просто вправи для оцінки, а виклики, що перетворюють урок на майстерню життя, де учень здобуває досвід, а вчитель відкриває нові грані теми разом із класом.

Нумо, до роботи!

© Наталія Черняєва, Наталія Андріяш, 2025

А тепер приклади таких цікавих і корисних завдань, які виконували учні:

1. «Реальний запит» від вчителя

Форма: навчальний проєкт.

Приклад: «Мені як вчителю зарубіжної літератури потрібно Paper Fortune Teller. Це паперова ворожка-рандом, але із секретом. Нехай послугує здобувачам знань краще пізнати художній твір, творчість митця, глибоко зануритися у світ літератури. Чи зможете ви підготувати мініпроєкт?

Чому цікаво: є потужним інструментом для комплексного навчання, що сприяє розвитку особистості, розширенню кругозору та підготовці до життя у сучасному світі.

Літературне ворожіння — коли магія оживає на уроці!

Щоб додати уроку емоцій, несподіванки гри, я пропоную учням «ворожку-рандом». Це не просто забавка, а інтерактивна вправа, що змушує мислити, аналізувати

та реагувати. Один учень бере в руки «ворожку» — паперову іграшку. Інший обирає колір чи малюнок і називає цифру від 1 до 8. Далі — магічний момент: відкриваємо ворожку у різні боки — стільки разів, скільки вказано. Під обраним сектором — запитання або завдання. Його має виконати саме той, хто «випросив свою долю». Ця «магія» особливо добре працює під час вивчення художніх творів. Наприклад, на уроці з теми «Роберт Шеклі. «Запах думок»» в 6 класі ворожка може загадати:

- «Чи переміг Кліві у сутичці з хижакими? Якщо так, то як саме?»
 - «На яких істот перетворювався головний герой?»
 - «Які думки пахнуть приємно, а які — огидно?»
 - «Що незвичного було у тваринах іншої планети?»
- У 7 класі з теми «Фрідріх Шиллер «Рукавичка»:
- «Який конфлікт зображується в баладі?»
 - «Чи кохала Кунігунда Делоржа по-справжньому?»
 - «Який є жанр твору? Які його особливості?»

Такий формат оживлює сюжет, стимулює уяву та створює ефект передчуття — що ж випаде наступному? Це не просто гра — це навчання через чарівну інтригу. А ще — це чудовий спосіб залучити навіть тих, хто зазвичай мовчить.

2. «Літературне бінго»

Форма: навчальний проєкт.

Приклад: «Бінго» — це інтерактивна гра, що базується на таблиці з клітинками (зазвичай 5×5 або 6×6). Кожна клітинка містить завдання або твердження, які учні мають прочитати, зрозуміти й позначити, якщо відповідь правильна або якщо завдання виконано. Мета гри — якнайшвидше заповнити ряд, стовпчик або всю таблицю.

Чому цікаво: гейміфікація, критичне мислення, командна робота.

Гру «Бінго» можна цікаво й ефективно використувати на уроці літератури для різних навчальних цілей. Завданнями можуть бути як літературознавчі терміни, так і повторення вивченої теми, характеристика персонажів, життєвий і творчий шлях письменника. Створювати таблицю бінго можна на одному із генераторів карток Bingo Baker.

3. «Spiral quote challenge»

Форма: візуалізація + пояснення.

Приклад: «Прочитайте цитату, відгадайте літературного героя, автора, художній твір». Цитата у формі спіралі. Хто швидше прочитає?»

Чому цікаво: простір для творчості, аналітики, структурування знань.

Розумію, що сучасні діти не мотивовані на виконання монотонної, одноманітної роботи, тому дедалі частіше пропоную такі, які допомагають творити, вчитися та пізнавати різнокольоровий світ літератури. Я спостерігаю, як мої учні стають більш відкритими, вчать ся бачити красу в деталях і цінувати різноманіття думок. Вони не лише здобувають знання про літературу, але й розвивають позитивне світосприйняття, яке супроводжуватиме їх усе життя.

Згадує Евеліна Кобилянська, учениця 10 класу: «Незважаючи на усі тонкощі роботи із літературними текстами та важливість розуміння творів, ми впоралися із завданням учителя та змогли реалізувати запланований обсяг роботи. Ми не лише поглибили свої знання з теми, а й спробували себе у ролі викладачів. Цікаво було зануритися в навчальний процес з іншого боку й навчитися аналізувати потреби та вміння учнів, продумувати використання виробів на практиці. Також ми навчилися працювати у команді і співпрацювати із замовником, коригуючи свої помилки та наполегливо працюючи для досягнення мети».

Учениці, які працювали над проєктом: Евеліна Кобилінська, Анна Новокшонова, Валентина Васирик, Анна Паламарчук, Марія Селівон.

Проектна діяльність на уроках — це сучасний підхід до навчання, який допомагає дітям розвивати важливі навички для життя.

Навчання через практику — це найдієвіший метод навчання. Дитина самостійно обирає ідею, розробляє план, підбирає матеріали і створює свій проєкт від початку до кінця.

Учень вчиться аналізувати інформацію, знаходити оптимальні рішення, виправляти помилки і доводити свою роботу до кінця, зникає бути відповідальним за свій проєкт, самостійно планувати час і ресурси. Вчитель лише допомагає, а не робить за учня.

Після завершення проєкту дитина вчиться презентувати свою роботу, пояснювати, як вона створювалася, та відповідати на запитання. Це розвиває впевненість і навички публічних виступів. Проектна робота — це не лише про оцінки, а про практичний досвід, який готує дитину до реального життя. Тішуся, бо Евеліна мріє про майбутній фах вчителя зарубіжної літератури.

Список використаних джерел

1. https://www.festisite.com/text-layout/spiral/#google_vignette
2. <https://naurok.com.ua/post/uchnivski-proekti-doslidzhennya-realnih-problem>